

Handläggare
Carina Fromm
Telefon: 0850805178

Till
Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd
2020-04-16

Underlag till budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd godkänner underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023 och överlämnar det till kommunstyrelsen.

2. Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år, där budgetåret är periodens första år. Utgångspunkten är analyser av omvärldsfaktorer och interna faktorer som bedöms påverka verksamheten. Utifrån de genomförda analyserna redovisas vilka prioriteringar som behöver göras de kommande åren. En övergripande och sammanfattande analys av verksamhetens utveckling de senaste åren ska också redovisas.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har tagits fram i samverkan mellan samtliga avdelningar och har sammanställts av administrativa avdelningen

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategi-och internservice

Hässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Ekonomiskt blankettset
2. Lokalförsörjningsplan

Innehållsförteckning

Underlag till budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd..... 1

Förslag till beslut.....	1
Sammanfattning.....	1
Ärendets beredning.....	1
Bilagor.....	1
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	5
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	6
2 Nämndens verksamhetsområde.....	6
2.1 Förskoleverksamhet.....	8
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	10
2.3 Äldreomsorg.....	11
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	13
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	14
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	17
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	19
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	19
2.9 Övrigt.....	20
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	28
3.1 Drift.....	29
3.2 Investeringar.....	32
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	32
4 Lokalförsörjningsplan.....	32
4.1 Inledning.....	32
4.2 Pedagogisk verksamhet.....	32
4.2.1 <i>Nuläge 31 januari 2020.....</i>	<i>32</i>
4.2.2 <i>Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden).....</i>	<i>33</i>

4.2.3	Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden).....	34
4.2.4	Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	35
4.3	Annan kommunal verksamhet.....	35
4.3.1	Nuläge 31 januari 2020.....	35
4.3.2	Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	35
4.4	Övrigt.....	36
4.4.1	Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	36
4.4.2	Samverkan.....	36
4.4.3	Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	36
5	Övriga redovisningar.....	36

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1. SDN04 2021-2023

*Bilaga 2: Kopia av LFP2020_704_Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd*

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Prioriteringar och satsningar

Förskoleverksamhet

- Förstärkt strategiskt planeringsarbete för att möta förändringar i barnunderlag för förskola
- Kontinuerlig kompetensutveckling för att säkerställa att läroplanens mål och intentioner genomsyrar undervisningen i alla förskolor
- Stärka kunskaperna i svenska språket bland förskolans medarbetare
- Fortsätta att intensiviera samarbetet mellan förskola och socialtjänst för att tidigt upptäcka och ge stöd åt barn med riskfaktorer

Verksamhet för barn, kultur och fritid

- Fortsätta det våldspreventiva arbetet och arbetet utifrån fritidsverksamhetens trygghetsplan
- Samverka med kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen för att utveckla kultur- och fritidsaktiviteter för barn och unga
- Fortsatt kompetensutveckling av fritidsledare

Äldreomsorg

- Kvalitetshöjande utvecklingsarbete inom äldreomsorgen, med fokus på hemtjänsten
- Fortsatt utveckling av de förebyggande verksamheterna såsom aktivitetscenter
- Kompetenshöjning inom bland annat svenska språket och dokumentation
- Öka personalkontinuiteten

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Minska antalet individavtal utanför valfrihetssystemet och stadens egna verksamheter
- Ökad avtalskunskap
- Intensifiera planeringsarbete och samverkan för att hitta lämpliga boenden och effektiva stöd- och behandlingsinsatser

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

- Utveckla och implementera ny modell för att erbjuda barn och unga tidigt socialt stöd.
- Ökad samverkan med skola och förskola i syfte att stärka barn och ungas skolgång och psykisk hälsa

- Stärka barnens delaktighet enligt barnkonventionen
- Utveckla effektiva arbetssätt för den Sociala InsatsGruppen (SIG) som leder till mätbara effekter

Ekonomiskt bistånd

- Fortsatt hög prioritet för att minska andelen invånare med ekonomiskt bistånd
- Satsning på det uppsökande och förebyggande arbetet med fokus på unga vuxna som varken arbetar eller studerar

Arbetsmarknadsåtgärder

- Fortsätta att utveckla arbetssätt, bland annat med case managers individuella stöd
- Fördjupa samarbetet med det lokala näringslivet för att få fram praktikplatser.

Trygghet

- Förvaltningen fortsätter att prioritera arbetet i en strategisk, långsiktig ledningsstruktur, trygghetsrådet, för att stödja arbetet med trygghet och social hållbarhet
- Platssamverkan kring Hässelby torg fortsätter

Integration

- Genom fortsatt integrationsåtgärder utveckla nya arbetssätt för att nyanlända snabbare etableras på bostads- och arbetsmarknad

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Prioriteringar och satsningar

- Aktivt verka för att vara en attraktiv samverkanspartner för stadsdelsområdets företagare
- Gång- cykel och kollektivtrafik prioriteras som färdmedel. Krav på fossilfria drivmedel ställs vid transporter i förvaltningens regi, när nya avtal tecknas för leasing av fordon samt vid upphandling av tjänster där fordon ingår.
- Vid inköp väljer verksamheten varor och tjänster som är miljö- och hälsomässigt hållbara.
- Minska barns exponering för skadliga kemikalier i förskolor och parklekar.
- Bidra till resurseffektiva kretslopp genom källsortering, utsortering av matavfall samt genom att undvika matsvinn och engångsmaterial.
- Minska miljöpåverkan genom energieffektiva lösningar i den egna verksamheten.
- Park- och naturområden utvecklas med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder. Trygghets- och

tillgänglighetsperspektiven beaktas i all planering av stadsmiljön.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Prioriteringar och satsningar

- Fokus på kostnadssänkande insatser med bibehållen kvalitet
- Fortsatt minskning av sjukfrånvaro
- Effektivisering av lokalutnyttjande
- Utveckla närvarande ledarskap och aktivt medarbetarskap
- Långsiktigt arbete för att säkra kompetensförsörjning och kompetensutveckling
- Dra nytta av digitala verktyg och innovativa arbetsätt för att modernisera och effektivisera arbetsätt i alla verksamheter, bland annat inom ramen för införandet av Esset
- Stärkt samverkan med civilsamhället

2 Nämndens verksamhetsområde

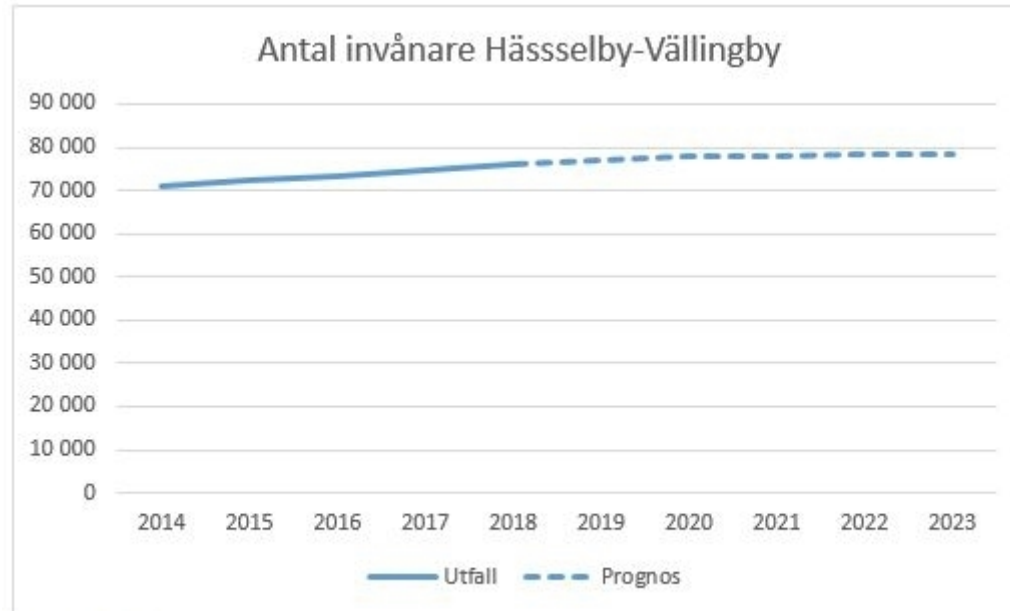
Förvaltningens förberedande arbete med underlag till budget har skett under januari och februari 2020, innan utbrottet av den omfattande pandemin av Covid-19. Nämndens och stadens budget kan komma att förändras, och ytterligare prioriteringar av insatser kan bli aktuella.

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, öppen fritidsverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, samhällsvägledning för nyanlända, socialpsykiatri, budget- och skuldrådgivning, familjerätt, bostadsanpassning för bostäder enligt socialtjänstlagen (SoL), och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), konsumentvägledning samt kultur- och föreningsbidrag. Stadsdelsnämnden ansvarar även för trygghetsskapande arbete, krisberedskap, samhällsplanering, parkverksamhet och stadsmiljö.

Hässelby-Vällingby stadsdelsområde växer och hade enligt senast kända befolkningsstatistik cirka 76 000 invånare och kommer enligt prognosen växa till drygt 78 500 invånare år 2023. Antalet personer över 80 år beräknas öka med cirka 500 personer fram till år 2023. Av prognosen framgår även att den årliga ökningen fortsätter fram till 2040. När det gäller barn mellan 1-5 år är prognosen att antalet minskar något fram till 2025 för att sedan öka igen. Prognosen fram till 2040 ligger på ett något lägre barnantal jämfört med dagens nivå.

Det finns stora skillnader mellan stadsdelarna vad gäller sysselsättning, trygghet, skolresultat med mera. Stadsdelsområdet har också en relativt hög andel nyanlända. Hässelby-Vällingby har många grönområden som i kombination med närheten till Mälaren

skapar goda möjligheter för rekreation och aktiviteter för invånare.

Källa: Områdesdatabasen

Område/år	Befolkning	Eftergymnasial utbildning 25-64 år	Behörighet till gymnasieskolan	Medelinkomst 20-64 år	Ekonomiskt bistånd	Ohälsotal ant. Dagar 16-64 år
Hässelby - Vällingby	75 904	45,5%	84,0%	346 100	3,4%	2
Grimsta	4 751	35,8%	71,1%	269 400	4,2%	2
Kälvsta	4 541	55,9%	87,5%	425 200	0,4%	1
Nästa	5 016	57,6%	94,9%	432 200	0,3%	1
Råcksta	9 844	49,0%	75,3%	327 900	2,1%	1
Vinsta	4 544	43,3%	91,9%	354 900	1,0%	1
Vällingby	8 770	45,4%	81,8%	326 600	4,5%	2
Hässelby Gård	11 835	36,2%	73,1%	263 500	7,2%	2
Hässelby Strand	8 109	40,0%	75,0%	289 100	3,7%	2
Hässelby Villastad exkl Smedshagen*	16 467	53,6%	93,9%	447 800	0,6%	1
Smedshagen*	2 027	28,5%	67,6%	248 800	6,7%	3
Stockholms stad	962 154	59,2%	89,9%	404 600	2,5%	1

Källa: SWECO områdesfakta 2018-12-31

* Redovisas inte i områdesrapporterna. Särskild beställning från Sweco.

Utmaningarna och prioriteringarna för stadsdelsförvaltningen och stadsdelsområdet i stort de närmaste åren fortsätter att ligga i att skapa ett levande och tryggt stadsdelsområde för alla invånare där fokus ligger på det strategiska och operativa trygghetsarbetet.

Arbetet med att skapa en sammanhållen socialtjänst fortsätter att prioriteras med ny organisation, ett utvecklat förebyggande arbete samt en kontinuerlig och systematisk höjning av kvaliteten i verksamheterna. Även kvalitetshöjningarna i äldreomsorgen kommer att ha hög prioritet. I förvaltningens underlag för budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023 lyfts omvärldsfaktorer, trender, utmaningar och prioriteringar för respektive

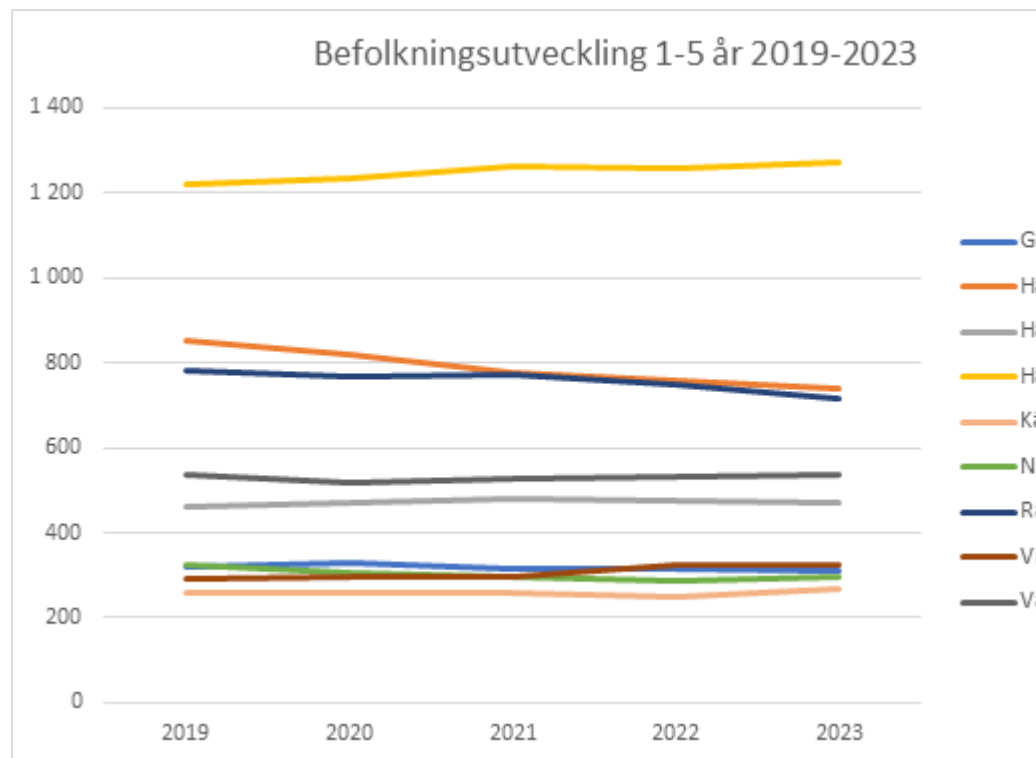
Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategi- och internservice

Hässelby torg 20-22
 Box 3424
 16564 Hässelby
 Växel 08-50804000
 Fax 08-508 04 099
 hasselby-vallingby@stockholm.se
 stockholm.se

verksamhetsområde. Hur förvaltningen arbetar med de enligt stadens anvisningar särskilt prioriterade frågorna framgår delvis i avsnitten om respektive verksamhetsområde samtidigt som några lyfts fram som egna rubriker under avsnitt 2.9 Övrigt.

2.1 Förskoleverksamhet

Befolkningsprognosen visar att det totalt för hela stadsdelsområdet förväntas en minskning av antalet barn i åldern 1 - 5 år med cirka 2,2 procent mellan år 2019 - 2023. Den största minskningen förväntas i planområde Hässelby gård med 12,9 procent vilket motsvarar cirka 110 barn och den största ökningen prognosticeras i planområde Vinsta med 11,7 procent, en ökning med 34 barn.

I avsnittet lokalförsörjningsplan redovisas behovet av platser per område samt pågående och framtida förskoleprojekt. Förvaltningen bedöms uppfylla barnomsorgsgarantin. En strategisk arbetsgrupp bestående av utvecklingsstrateg, lokalstrateg och köhandläggare ser kontinuerligt över lokalbestånd, nybyggnationer och prognoser för framtida barnunderlag.

Enligt senast tillgänglig statistik var 93,9 procent av barnen (2 - 5 år) inskrivna i kommunal förskoleverksamhet. Nämnden prioriterar arbetet med att öka inskrivningsgraden genom att öka vårdnadshavares kännedom och förståelse för förskolans uppdrag. I syfte att öka inskrivningsgraden behöver introduktionsförskolan och öppna förskolans verksamhet utvecklas och utökas vilket kommer medföra ökade kostnader.

Medarbetarnas utbildning, kompetens och förutsättningar fortsätter

att vara de viktigaste faktorerna för förskolans kvalitet vilket kräver ett långsiktigt, strategiskt och målmedvetet arbete med kompetensförsörjning. För att säkerställa att den nya läroplanens mål och intentioner genomsyrar undervisningen i verksamheten kommer fortsatta fortbildningsinsatser att genomföras. Införandet av Skolplattformen syftar till att förbättra kommunikationen med vårdnadshavarna och bidra till ökad likvärdighet. En osäkerhet kring kostnaderna för införandet finns. De satsningar som görs på utbildning till barnskötare, både ordinarie och fördjupningsutbildning samt den erfarenhetsbaserade utbildningen till förskollärare och vidareutbildning för förskollärare behöver fortsätta och stödjas med vikarieersättning till förskolorna. Förskollärarens roll som ledare ska stärkas och ambitionen är att alla medarbetare ska ha minst grundutbildning till barnskötare. I syfte att se över hur arbetsmiljön för förskollärare och barnskötare kan förbättras har en lokal handlingsplan tagits fram.

Andelen manliga medarbetare behöver öka i förskolan. Det ska vara attraktivt att arbeta med de yngsta medborgarna och ett möjligt yrkesval oavsett kön. Få män väljer idag att utbilda sig till förskollärare eller barnskötare bland annat på grund av samhällsdebatten och det är ett långsiktigt arbete som också kräver attitydförändringar.

En utmaning inom förskoleverksamheten är kunskaper i det svenska språket. Cirka hälften av alla inskrivna barn samt all personal har annat modersmål än svenska. Goda kunskaper i andra språk är en tillgång i arbetet inom förskola, men goda kunskaper i det svenska språket är en förutsättning för förskolans uppdrag. För att säkerställa kraven i det pedagogiska uppdraget ska olika möjligheter till att höja kompetensen i det svenska språket finnas, och förvaltningen fortsätter med satsningar såsom arbetsmarknadsförvaltningens projekt "Spången". Även Midsommarkransens gymnasiums nya utbildningar med fokus på svenska språket ses som möjligheter att säkra denna kompetens bland barnskötare.

Förskolans roll i att utveckla framtida hälsosamma vanor fortsätter att vara central. Medvetenheten om hälsans betydelse prioriteras vilket inkluderar kunskapen om hälsosam kost för ett framtida hållbart liv. Forskning visar att barn idag blir allt mera stillasittande och i syfte att de ska vara friska, välmående och få en jämlik hälsa tar varje förskola fram en strategi för att öka barns fysiska aktivitet och utevistelse.

Barn som har behov av särskilt stöd ökar i stadsdelsområdet. För att på bästa sätt möta de ökande behoven fortsätter medarbetarna att erbjudas och genomgå kompetensutveckling och handledning. Förvaltningen kommer under planperioden ta emot nyanlända vars barn kan ha upplevt svårigheter, trauman eller vara funktionsnedsatta vilket kan komma att ställa än högre krav på

förskolans verksamhet. Arbetet med att säkerställa rätt kompetens och resurser för den växande målgruppen barn i behov av särskilt stöd kommer bidra till ökade kostnader.

Förskolan har en viktig roll i det förebyggande arbetet för att tidigt upptäcka barn med riskfaktorer. Förskolans personal fortsätter att utbildas inom våld i nära relation samt hedersrelaterat våld. Samarbetet med föräldrarådgivarna intensifieras och fler förskollärare ska leda föräldrastödsgrupper i syfte att stärka föräldrarollen. Förskolans samverkan med hemmet prioriteras och förstärks genom att utveckla arbetssätt för att förbättra kommunikationen och olika samverkansformer.

Barnkonventionen blev lag i januari 2020 och kommer att ställa krav på förvaltningens arbete med barnrätt i olika former.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

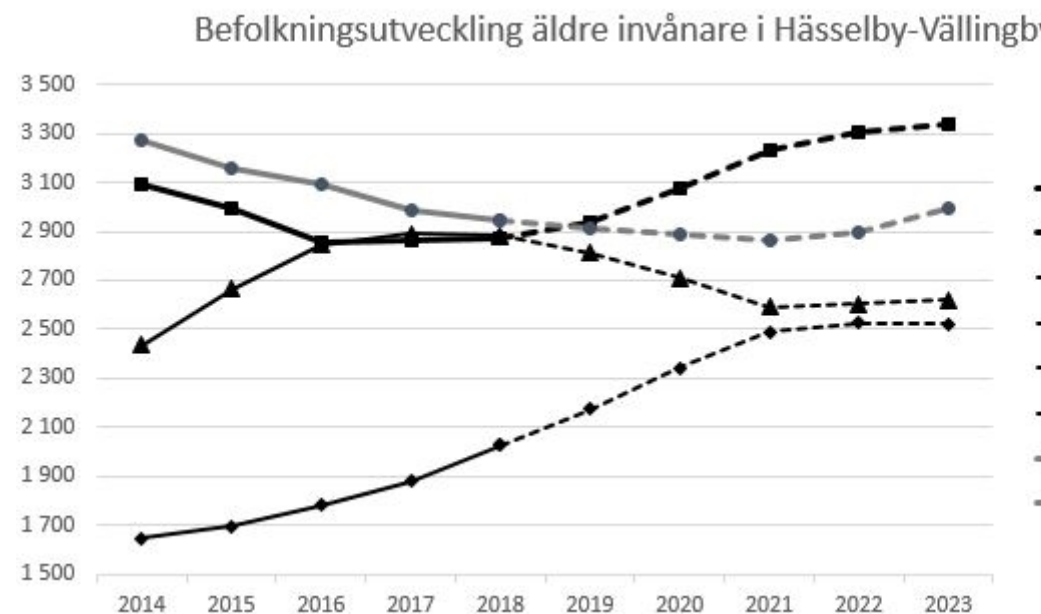
Antalet barn i åldrarna 13-19 år prognosticeras att öka med drygt 500 barn under planperioden vilket medför en fortsatt efterfrågan på kostnadsfria fritidsaktiviteter. En utmaning är att erbjuda trygga fritidsarenor och stärka barn och ungas möjlighet till en positiv utveckling. Andelen flickor som deltog i öppna fritidsarenor var år 2019 drygt 47 procent. Andelen flickor som besökte fritidsgårdarna i stadsdelsområdet ökade från 27 till 27,9 procent under 2019, och arbetet med att höja andelen fortsätter att prioriteras. Att ungdomar klarar skolan och blir behöriga till gymnasiet är en viktig skyddsfaktor för en gynnsam utveckling. Barn och ungdomar med sämre förutsättningar att klara sin skolgång kan genom ledarledda aktiviteter på fritidsgårdar och parklekar förbättra sina möjligheter att klara skolan. År 2018 var det 84 procent av eleverna i årskurs nio som var behöriga till gymnasiet vilket är en minskning med två procentenheter jämfört med tidigare år. Förvaltningen kommer fortsätta utveckla det skolsociala arbetet tillsammans med skolan för att fånga upp och ge tidiga insatser till barn och ungdomar. Syftet med det skolsociala arbetet är att ge samtidiga insatser från socialtjänst och skola och därmed öka möjligheten till att klara skolgången och kunskapsmålen.

Under planperioden fortsätter förvaltningen det våldspreventiva arbetet, det uppsökande arbetet för tidig upptäck av barn i riskmiljöer samt utvecklingsarbetet för att skapa en trygg fritid för barn och ungdomar i stadsdelsområdet utifrån förvaltningens trygghetsplan, som revideras årligen.

Förvaltningen genomförde en enkätundersökning om ungdomars fritid under 2019. Av de 300 ungdomar som svarade på enkäten var det drygt 52 procent av flickorna och drygt 30 procent av pojkarna som svarade att de hade lite, eller inget, att göra på sin fritid. För att nå fler barn och unga i åldern 10-17 år kommer förvaltningen samverka med kulturförvaltningen för en kultur- och fritidsutveckling under planperioden.

En utmaning under planperioden är kompetensförsörjning och kompetensutveckling när det gäller fritidsledare. Utbildade fritidsledare som finns inom förvaltningen kommer behöva stärka sin kompetens motsvarande en tvåårig folkhögskoleutbildning för fritidsledare.

2.3 Äldreomsorg

Enligt Swecos befolkningsprognos fortsätter antalet personer mellan 65 och 69 år att öka de kommande åren. Prognosen tyder också på att kurvan avseende 75-79-åringar samt personer över 80 år vänder uppåt under planperioden efter att ha visat nedåtgående trender de senaste åren. Samtidigt ser både stadsdelsförvaltningen och regionens minnesmottagning att allt yngre äldre får demensdiagnoser. Tendenser visar även att andelen äldre som lever i missbruk eller med psykisk ohälsa ökar, liksom andelen som lever med våld i nära relation där partnern har en demensdiagnos.

Forskningen stödjer betydelsen av att motverka ensamhet med hjälp av sociala sammanhang för att förebygga eller senarelägga bland annat demens och omfattande vårdbehov. Förvaltningen ser därför att de förebyggande verksamheternas roll fortsätter att ha stor betydelse, såsom aktivitetscenter med sitt breda utbud av sociala, kulturella och fysiska aktiviteter, och arbetet med att utveckla dessa verksamheter prioriteras. Som en del i detta arbete deltar förvaltningen under planperioden i arbetet med *Matlyftet*, med syfte att motverka undernäring och ofrivillig ensamhet. Förvaltningen har också sökt och fått medel för fortsatt arbete med att utveckla stadsdelens aktivitetscenter.

Den äldre befolkningen bor kvar hemma allt längre. Det medför att

de som flyttar in på vård- och omsorgsboende har och kommer att ha ett större omvårdnadsbehov. Detta medför ökade krav på kompetensen hos medarbetarna inom såväl hemtjänst som vård- och omsorgsboenden. Det krävs också kompetenshöjning inom demens, missbruk, psykisk ohälsa och våld i nära relation för att möta behoven i dessa växande målgrupper. Parallellt måste arbetet med att höja kvaliteten och tryggheten för hemtjänstens brukare prioriteras, liksom att öka samverkan med regionen, frivilliga organisationer och andra aktörer.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, trädde i kraft 2018 och syftar till att erbjuda den äldre en trygg och säker hemgång från exempelvis sjukhus. För att möta den nya lagen krävs en ökad samverkan med slutenvård, primärvård och rehab. Insatsen tryggt mottagande i hemmet förväntas leda till ökad trygghet vid hemgång med kontinuitet. Därmed kan den äldre bo kvar hemma längre.

Hemtjänsten står inför stora utmaningar och behöver utvecklas för att säkerställa en god omsorg för en växande målgrupp, med hög kvalitet som skapar trygghet för de äldre. Behovet omfattar bland annat kompetensutveckling och utveckling av digital teknik. Digitala hjälpmedel kan bidra till ökad trygghet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre.

Förbättrade språkkunskaper i svenska samt kunskaper i dokumentation fortsätter att vara prioriterade områden för kompetensutvecklingen inom äldreomsorgen. Det sker bland annat genom att omvårdnadspersonal deltar i de vårdbiträdes- och undersköterskeutbildningar som äldreförvaltningen erbjuder.

Förvaltningen ser att vissa behov kommer att finnas av att utveckla eller strukturera om befintlig verksamhet för att möta kommande efterfrågan. Det kan bland annat gälla omstrukturering av en viss inriktning i vård- och omsorgsboende för att passa en ny målgrupp, till exempel yngre med demensdiagnos. Mer om detta beskriver förvaltningen i *Äldreboendeplanering i region Västerort* som upprättas varje år.

Förvaltningen ser att den åldrande befolkningen, med mer komplexa vårdbehov, sannolikt kommer att leda till ökade kostnader både för insatser inom hemtjänst och för platser i särskilt boende. Införandet av Lagen om utskrivning från slutenvården (LUS) från 2018 kan också komma att medföra ökade kostnader inom hemtjänst.

Förvaltningen står inför stora utmaningar vad gäller kompetenshöjande insatser inom framför allt hemtjänsten. Tydliga prioriteringar under den kommande treårsperioden är att säkerställa att medarbetarna har de kunskaper i svenska som krävs för att fullfölja uppdraget med god kvalitet samt att höja kompetensen avseende dokumentation. För att öka personalkontinuiteten behöver

antalet tim- och visstidsanställda fortsätta att minska. Ett steg i att höja omvårdnadspersonalens kompetens är att delta i de utbildningar för vårdbiträden och undersköterskor som äldreförvaltningen anordnar.

Även pensionsavgångar under de kommande åren kommer att innebära utmaningar i att säkerställa tillräcklig erfarenhet och kompetens såväl bland omvårdnadspersonal som bland biståndshandläggare. Samtidigt är många handläggare nya i yrket och i behov av kompetenshöjande insatser och stöd för att kunna möta de krav och behov som äldre inom olika målgrupper har. Ytterligare en utmaning är svårigheten att rekrytera sjuksköterskor.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har sedan ett antal år ett högt antal individavtal utanför valfrihetssystemet och egna verksamheter, vilket bidrar till högre kostnader. Den viktigaste prioriteringen är därför att systematiskt arbeta ner dessa och därmed minska det budgetunderskott som uppstått som en konsekvens. Förvaltningen planerar åtgärder såsom ökad avtalskunskap och översyn av de individuella avtalen under planperioden samt omförhandling eller avslut där det är möjligt att erbjuda boende i staden. En utmaning ligger i att hitta lämpliga boenden då det råder brist på bostäder med särskild service i staden i stort och planeringsarbetet för att säkerställa detta utbud behöver prioriteras och samordnas.

Förvaltningen ser att målgruppen, personer med en funktionsnedsättning som även har en missbruksproblematik, ökar. En prioritering under planperioden är samverkan inom förvaltningen och med regionen, för att genom samhandling erbjuda målgruppen lämpliga och effektiva stöd- och behandlingsinsatser.

Utredning för stärkt personlig assistans

Den 20 januari 2020 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över möjligheten att stärka rätten till personlig assistans för stöd vid egenvårdsinsatser. Utredaren ska även ge förslag på hur rätten till personlig assistans för behov av hjälp med tillsyn kan stärkas samt göra en översyn av föräldraansvaret vid bedömningen av barns rätt till personlig assistans. Syftet är att öka kontinuiteten och förutsägbarheten inom personlig assistans och assistansersättning. Uppdraget ska redovisas senast den 23 mars 2021. Om rätten till personlig assistans stärks kan det leda till ökade kostnader för förvaltningen.

Barnkonventionen

Barnkonventionens artikel 23 beskriver vilka rättigheter konventionsstaterna erkänner att barn med funktionsnedsättning har. Att främja tilltron till sin egen förmåga, att åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv och att möjliggöra ett aktivt

deltagande i samhällslivet innebär att barnets rättigheter har stärkts ytterligare.

Ersättningsystemet

Stadens ersättningssystem behöver ses över då det gäller vilka kriterier som tas med vid bedömning av ersättningsnivå. De bedömningskriterier som finns idag utgår till stor del från personer som har fysiska nedsättningar eller intellektuella nedsättningar som innebär behov av stöd och hjälp med allmän daglig livsföring (ADL) samt omvårdnad och stöd med social förmåga. Det har blivit vanligare att personer som tillhör personkretsen, och som har rätt till insatser utifrån sitt behov, även har psykiatrisk problematik eller missbruksproblematik som är svårare att fånga upp i de bedömningskriterier som finns idag. Om det finns möjlighet till ett mer anpassat ersättningssystem kommer det vara lättare att kunna placera stadens invånare inom stadens valfrihetssystem.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och unga

Förvaltningen har under ett antal år haft ett högt faktiskt antal orosanmälningar i jämförelse med staden som helhet. Socialtjänsten i hela landet står inför ett stort behov av modernisering i takt med samhällets utveckling. Nya arbetssätt behövs för att möta de nya behov och förutsättningar som finns hos dagens invånare och de förändringar som socialtjänstlagen står inför. Det tidiga sociala arbetet prioriteras under planperioden och ska bygga på kontinuitet och långsiktighet. Målsättningen är att tidiga insatser ska bli tillgängliga, i samhandling med externa samhällsaktörer, vid tidpunkter och på arenor som stämmer överens med målgruppens behov. Förvaltningen kommer fortsätta utveckla det skolsociala arbetssättet och i samhandling med skola, vårdnadshavare och regionen arbeta med förebyggande och tidiga insatser vid indikation på riskfaktorer. En utmaning är barn som innan de kommer i tonåren börjar med brott och annat normbrytande beteende, där det normbrytande beteendet ofta utvecklas till att bli allvarigare och aggressivare ju äldre barnet blir.

Förvaltningen har beviljats sociala investeringsmedel för att utveckla en modell för tidigt socialt stöd inom socialtjänsten för barn och unga. Arbetet kommer att pågå fram till 2022. De arbetssätt och insatser som arbetas fram i modellen ska vara lättillgängliga, hålla hög och jämn kvalitet, bygga på hög kontinuitet och se barn och unga i en helhet. En kartläggning i samverkan med Sveriges kommuner och regioner av de huvudsakliga orsakerna till orosanmälningarna, om orosanmälningarna lett till insatser och om insatserna har varit effektiva, utgör en viktig grund för modellen för tidigt socialt stöd samt den nya organisation som infördes under 2019. Den nya organisationen skapar goda förutsättningar för de nya arbetssätten

genom att all socialtjänst för barn och unga bedrivs inom en avdelning.

Förvaltningen fortsätter under planperioden att ge stöd i föräldraskapet genom föräldraskapsgrupper, hembesöksprogram och annat individuellt förstärkt föräldrastöd. Idag är stora delar av verksamhetsområdet projektfinansierat vilket medför utmaningar på längre sikt vad gäller anställningsvillkor, prioriteringar och ett långsiktigt utvecklingsarbete. I juni 2020 beräknas en ny samverkansöverenskommelse mellan regionen och kommunen för ungdomsmottagningarna vara klar som förväntas tydliggöra uppdraget som förvaltningen och regionen har. Överenskommelsen är av största vikt för arbetet med att ge tidigt stöd och motverka psykisk ohälsa bland barn och ungdomar i stadsdelsområdet under de närmaste åren.

Förvaltningen ser en stor utmaning nu och framåt i att rekrytera familjehem, inte minst för barn och unga med komplexa behov som ställer höga krav på familjehemmet. Förvaltningen måste idag ha kvar barn och unga i jourhem längre tid än vad som är regel för placering i jourhem. Då det är av största vikt att dessa barn och unga får det stöd som krävs ser förvaltningen ett behov av en stadsövergripande satsning avseende rekrytering av familjehem, och särskilt för målgruppen barn och unga med komplexa behov.

Vuxna missbruk

Flertalet av personerna inom målgruppen vuxna med ett missbruk har en samsjuklighet i form av psykisk ohälsa. Förvaltningen kommer prioritera att hitta nya lösningar i samverkan med framförallt regionen. För att personer ska vara motiverade till och kunna ta emot stöd för att lämna ett liv i missbruk är boendesituationen en viktig faktor. Förvaltningen ska verka för att hitta dessa lösningar på hemmaplan och även utveckla boendestödet i framförallt försöks- och träningslägenheter. Förvaltningen prioriterar vidareutvecklingen av en kvalitativ öppenvård, i samverkan med region Västerort och regionens beroendemottagning, för att med tidigt stöd fånga behov innan de har blivit mer omfattande. Förvaltningen kommer under planperioden arbeta för att lågröskelboenden ska finnas i stadsdelsområdet, som ett första steg i ett motivations- och stödarbete.

Ensamkommande barn och unga som, när de blir vuxna, utvecklar komplexa vårdbehov och/eller en beroendeproblematik är ett prioriterat utvecklingsområde, då det idag saknas evidensbaserade metoder för att arbeta med målgruppen.

Socialpsykiatri

Förvaltningen ser en utveckling mot större komplexitet i de ärenden som blir aktuella inom socialpsykiatri. Förvaltningen kommer under planperioden verka för att utveckla funktionshöjande insatser

i samverkan med regionen, för att de personer som skrivs ut från slutenvården ska bli mer självständiga i det dagliga livet.

Det vräkningsförebyggande arbetet behöver intensifieras för målgruppen under planperioden med ett utvecklat boendestöd.

SIG

Förvaltningen kommer under planperioden implementera strategin för att minska risken för att barn, unga och vuxna dras in i kriminalitet med syfte att ha ett effektivare arbetssätt med mätbara effekter av de insatser som ges.

Hemlöshet

Hälften av förvaltningens hemlösa är aktuella inom enheten för vuxna som hanterar långvarig hemlöshet och hälften inom ekonomiskt bistånd som hanterar akut hemlöshet. Cirka 43 procent av de hemlösa hade år 2018 någon form av stadigvarande boendesituation men hade inget eget andrahandskontrakt och cirka 50 procent av de hemlösa hade en akut boendesituation ordnad vid tiden för mätning. 54 personer av de totalt 164 hemlösa personerna i stadsdelsområdet var kvinnor.

Flertalet av de hemlösa har en missbruksproblematik och/eller psykisk ohälsa. Förvaltningen kommer arbeta för att få lägenheter från de kommunala bostadsbolagen till Bostad först i en högre omfattning än vad som hittills varit möjligt. Förvaltningen kommer även att behöva utveckla nya arbetssätt för att möta behov av stöd i hemmet i dessa lägenheter, exempelvis vid ett aktivt missbruk. Det kommer kräva en annan form av samarbete, mot tidigare, med de kommunala bostadsbolagen.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Förvaltningens kontakter med klienter som är våldsutsatta och som har ett stort vårdbehov som det skyddade boendet inte kan tillgodose ökar. Förvaltningen kommer därför behöva utveckla samverkan med regionens psykiatri kring målgruppen.

Förvaltningen märker även av en ökning av våldsutsatta klienter med en missbruksproblematik. Den ökade kunskapen bland yrkesverksamma gör att fler personer uppmärksammas, vilket är positivt då de våldsutsatta kan erbjudas skydd och stöd.

Förvaltningen prognosticerar dock att det kommer vara fler personer som söker akut för våldsutsatthet och som samtidigt har komplexa vårdbehov. Förvaltningen kommer arbeta tillsammans med SHIS i syfte att kunna erbjuda lägenheter till våldsutsatta och då speciellt barnfamiljer för en tryggare boendesituation.

Under planperioden är det prioriterat att komma i kontakt med fler våldsutövare och få dem remitterade till relationsvårdscentrum i syfte att våldsutövandet ska upphöra. Det gäller alla som utövar våld i nära relation inklusive hedersrelaterat våld. Att det är förövaren och inte offret som ska flytta från bostaden innebär ett annat stöd till offret och ett annat arbetssätt med förövaren, som ska

utvecklas under planperioden.

Förvaltningen ska arbeta för att stärka de som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, framförallt kvinnor, för att de ska kunna ta steget att bryta helt med en partner, eller familj, och börja ett nytt liv. Utmaningen ligger främst i att stödja denna målgrupp i samband med brytningen med befintliga nätverk och arbetssätt behöver utvecklas för att förhindra att de återgår till partner, familj och nätverk.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Den ökade exploateringen av mark för bostadsbyggande inom stadsdelsområdet innebär att fler nyttjar park- och naturområden, strandbad och plaskdammar. Även parkmark tas i anspråk för bostadsbyggande, staden förtätas samtidigt som park- och naturområden minskar i storlek. Detta medför ett ökat slitage med ökade kostnader för skötsel och underhåll som följd. En central uppgift är därför att utveckla ett mer differentierat utbud av park- och naturområden som kompletterar varandra och samtidigt klarar ökat slitage från en växande befolkning.

Anslagna medel för drift och underhåll har varit oförändrade under många år vilket innebär att förvaltningen kommer få svårt att möta behovet av de drifts- och underhållsbehov som finns för genomförda investeringar samt för skötsel av park- och naturmark. Parkinvesteringsmedel som används för exempelvis upprustning av lekutrustning och lekplatser har inte mötts av motsvarande anslag för drift och underhåll av ny lekutrustning. Anslagen för skötsel av naturreservat meddelas sent och varierar i belopp mellan åren, vilket försvårar långsiktig planering.

Enligt anvisningarna ska förvaltningen redovisa behovet av klimatinvesteringsmedel för hela treårsperioden 2021-2023. Fokus ska vara på projekt som ger största möjliga klimatnytta genom åtgärder och insatser som styr mot energieffektivisering, solenergi, hållbara transporter samt klimatanpassningsåtgärder. Förvaltningens bedömning är att den typ av klimatinvesteringsprojekt som är aktuella inom stadsdelsförvaltningens verksamhetsansvar är mindre omfattande och kan genomföras inom ett budgetår, förvaltningen har inte heller resurser att utreda och planera stora projekt som sträcker sig över en treårsperiod. Förvaltningen har därför under perioden 2015 – 2019 genomfört årliga behovsinventeringar i samband med verksamhetsplaneringen för projekt som kan genomföras nästkommande budgetår alternativt i samband med tertialrapporteringar för mindre projekt innevarande år. Vad gäller framtida klimatinvesteringar exempelvis energirenovering, komfortkyla och solenergi inom fastigheter, är förvaltningen helt beroende av ett gott samarbete med de kommunala fastighetsägarna.

Förvaltningen kommer utifrån det nyligen framtagna miljöprogrammet och klimathandlingsplanen formulera en miljö-

och klimathandlingsplan för stadsdelsnämndens verksamhetsområden, där verksamhetens arbete för perioden förtydligas utifrån övergripande inriktningarna.

Under planperioden ska förvaltningen delta i stadens "nedsäkringsprojekt" då förvaltningens samtliga elabonnemang inventeras och effektuttag kontrolleras, inventeringen kommer att visa vilka abonnemang som kan säkras ned. Projektet har stor potential att bidra till energieffektivisering samt minskade elkostnader.

Vidare utvecklas stadsdelsområdets park- och naturområden med inriktning mot flerfunktionalitet för såväl sociala möten, fysisk aktivitet som klimatanpassningsåtgärder. Planering och skötsel sker med utgångspunkt från den lokala parkplanen. Behov av förbättringar i befintlig grönstruktur identifieras med syfte att stärka den biologiska mångfalden och tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna. Genom att olika slags grönytor och våtmarker bevaras och utvecklas fungerar ekosystemen som buffert vid exempelvis extrema regn. Trygghetskapande och tillgänglighetsanpassade åtgärder prioriteras i alla projekt och genomförs kontinuerligt.

Trygghetsinspektioner, med fokus på otrygga och otillgängliga platser inom stadsdelsområdets park- och naturområden, genomförs som ett komplement till de trygghetsvandringar som sedan tidigare utförs i stadsmiljön tillsammans med polismyndigheten, trafikkontoret, fastighetsägarföreningen och berörda fastighetsägare. Prioriteringar av trygghetskapande åtgärder som exempelvis belysningsförbättringar och slyröjningar utgår från trygghetsinventeringar och synpunkter från invånare.

Investeringar i park- och naturområden

Förvaltningen ansöker årligen via trafikkontoret om investeringsmedel för större projekt. Förvaltningen har förutom den lokala parkplanen vägt in beslut om prioriterade områden utifrån tillgänglighets- och trygghetsaspekter. Trafikkontoret föreslår årligen tilldelning av investeringsmedel som beslutas av kommunfullmäktige och som sedan fördelas i nästkommande års budget.

Utifrån årets ansökan är sex investeringsprojekt utvalda för perioden 2021-2023:

1. Utveckling av strandbaden, totalt för perioden 8 mnkr.
2. Utveckling av strandpromenaden Strandliden, totalt för perioden 2 mnkr.
3. Gestaltningsprogram och utveckling av Starboparken, totalt för perioden 10 mnkr.
4. Utveckling av Melonparken, totalt för perioden 0,5 mnkr.
5. Asfaltering av gång- och cykelvägar, totalt för perioden 8 mnkr.

6. Gångväg i trä, Riddersvik, totalt för perioden 2 mnkr.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Förvaltningen har under senare år sett en ökning av andelen som uppbär ekonomiskt bistånd, där bland annat ett högt antal nyanlända ingår. Andelen invånare som har en biståndstid på 10 månader eller mer uppgår för närvarande till cirka 80 procent av det totala antalet som uppbär ekonomiskt bistånd. Det finns anledning att anta att denna trend kommer att fortsätta och förvaltningen fortsätter att prioritera arbetet med att minska andelen invånare som av olika anledningar har behov av ekonomiskt bistånd.

En viktig prioritering under planperioden är nyanlända som går ur etableringen utan att vara självförsörjande eller ha löst bostadsfrågan vilket, utöver konsekvenser för målgruppen, innebär ökade kostnader för förvaltningen i form av ekonomiskt bistånd. Detta är också en viktig del av arbetet inom förvaltningens integrationssatsning, som beskrivs närmare under punkt 2.9 Övrigt.

Under planperioden behöver satsningar göras vad gäller det uppsökande och förebyggande arbetet, då särskilt för de unga som varken arbetar eller studerar, för att undvika att de blir beroende av försörjningsstöd. Det gäller speciellt unga som lever i familjer som har försörjningsstöd under en längre tid.

Förvaltningen ser ett behov av att utveckla samarbetet med hyresvärdar och polis för att hitta förhållningssätt kring andrahands- och inneboendekontrakt utifrån den nya lagändringen i jordabalken kring oriktiga hyresförhållanden.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

En stor utmaning för förvaltningen är andelen långtidsarbetslösa som enligt arbetsförmedlingen förväntas öka. Andelen personer med enbart gymnasieutbildning i stadsdelsområdet är 9 procent högre än i staden i stort, medan andelen personer med eftergymnasialutbildning är 13 procent lägre. En prioritering är att få personer med kort utbildning i arbete då efterfrågan på arbetskraft beräknas bli dämpad under planperioden. Den digitala utvecklingen kräver kompetenser som lågutbildade invånare inte alltid har. Den negativa utvecklingen när det gäller efterfrågan på arbetskraft drabbar främst kvinnor med kort utbildning. Kvinnors etablering på arbetsmarknaden är fortsatt prioriterat, bland annat genom insatser som Stockholmsjobb och OSA- anställning eller andra riktade insatser såsom vuxenutbildning. Trots riktade individuella insatser och prioritering av kvinnors etablering på arbetsmarknaden är andelen öppet arbetslösa inom stadsdelsområdet högre (4,2 procent) än stadens genomsnittliga arbetslöshet (3,0 procent).

Förvaltningen fortsätter under planperioden att utveckla

arbetssätten, bland annat med case managers som arbetar med intensivt individuellt stöd inom flera livsområden, för att på ett effektivare sätt möta de behov som målgrupperna inom stadsdelsområdet har. Ytterligare åtgärder som förvaltningen avser att utveckla under planperioden är olika former av partnerskap med bland annat näringslivet där ambitionen är att det ska medföra fler praktikplatser. Tanken är också att partnerskapen ska kunna få fram mentorer. Att minska andelen kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och som är beroende av försörjningsstöd kommer fortsätta att vara högt prioriterat den närmaste treårsperioden.

2.9 Övrigt

Trygghet och säkerhet

För att motverka rekrytering till våldsbejakande extremism och för att hantera situationer där sådana rörelser växer krävs breda insatser av hela samhället. Det omfattar både att värna och att stärka demokratin samt att göra samhället motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism över tid, men även att kunna identifiera riskbeteenden och riskområden och att hantera individer i behov av stöd. Det är därför av vikt att kunskapen kring våldsbejakande miljöer aktivt upprätthålls, att det finns ett aktivt stöd i förvaltningen för medarbetare och chefer i händelse av incidenter i verksamheterna samt att det finns en nära samverkan med stadsledningskontoret, socialtjänsten och polisen.

Förvaltningen arbetar i en strategisk, långsiktig ledningsstruktur, trygghetsrådet, för att stödja arbetet med trygghet och social hållbarhet. Trygghetsrådet leds av en strategisk styrgrupp där stadsdelsdirektören är sammankallande tillsammans med närpolisområdeschefen i området. För att organisera det trygghetsskapande arbetet i praktiken finns inom rådet en operativ styrgrupp. I den strategiska styrgruppen ingår stadsdelsförvaltningen, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen (grundskolechef), polisen, brandförsvaret och Hässelby-Vällingby fastighetsägarförening. Även MTR och SL deltar i arbetet. Trygghetsarbetet förväntas också leda till att förtroendet för förvaltningen och myndigheter ökar. Den operativa styrgruppen fortsätter att genomföra kontinuerliga trygghetsinventeringar för att styra arbetet effektivt. Ett ny lokal samverkansöverenskommelse är tecknad med polisen som gäller tills vidare och som revideras årligen under planperioden. Överenskommelsen fokuserar på riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden, unga i risk för kriminalitet, avhopparverksamhet för kriminella, arbetet mot våldsbejakande extremism, särskilt utsatta och sårbara brottsoffer, otillåten påverkan och skolan som brottsplats. Förvaltningens bedömning är att en stor del av de aktiviteter som behöver göras utifrån överenskommelsen rymms inom trygghetsrådet.

Samverkan

Samverkan inom och utanför staden har en central och växande betydelse för att säkerställa service och stöd till invånare och brukare. Förvaltningen kommer under planperioden att arbeta systematiskt med att stärka och utveckla rollen som en attraktiv samverkanspart i alla verksamheter för att säkerställa att samverkan uppnår avsedda effekter.

Samtidigt ser förvaltningen att samverkan med civilsamhället är en komplex fråga då samverkansformer och rättssäkerhet måste säkerställas, former för hur bidrag ges måste tydliggöras och så vidare. Förvaltningen fortsätter att tydliggöra samverkansformer inom ramen för dess rådighet men ser ett tydligt behov av en stadsövergripande samordning för att ytterligare effektivisera och utveckla området.

Samverkan med näringslivet

Samverkan med näringslivet är en viktig komponent för att förvaltningen ska nå sina åtaganden. Samverkan med näringslivet kommer framför allt inriktas på trygghet, arbetsmarknad och integration.

Förvaltningen ska samverka med det lokala näringslivet kring trygghetsfrågor då det är ett område med överlappande intressen och det kan finnas mycket att vinna på att samordna insatserna. Ambitionen är att involvera näringslivet mer inom ramen för det arbete som bedrivs inom platssamverkan (beskrivs närmare nedan). Integrationsfrågor är ett annat område som bedöms lämpligt att samverka med näringslivet kring, bland annat med målsättningen att ge nyanlända relevant erfarenhet för att bli attraktiva på arbetsmarknaden.

Platssamverkan

Utifrån att offentliga platser ska vara trygga och välskötta bedriver förvaltningen sedan 2019 platssamverkan kring Hässelby torg. I senaste Trygghetsmätningen angav 23 % av invånarna att berusade personer störde ordningen på Hässelby torg, att jämföra med snittet för stadsdelsområdet 9 %. Vad gäller narkotikamissbrukare som stör ordningen angav 20 % av invånarna att det var störande att jämföra med 8 % för hela stadsdelsområdet. Torget definieras av polisen som en öppen drogszen, det vill säga en plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt. Statistik finns som visar att brottsligheten på torget har minskat under 2019. Polisens bedömning är att platssamverkan har en del i det. Undantaget är lagförda narkotikabrott som tvärtom ökat. Det beror på att polisen ökat sina insatser och närvaro på torget vilket är positivt.

Arbetet runt Hässelby torg behöver fortsätta under planperioden för att ge bestående resultat. De åtgärder som ska utföras faller i huvudsak på trafikkontoret, centrumägare och företagare. De flesta företagarna runt torget är små med liten ekonomisk omsättning,

omsättningen bland företagarna är stor och centrumägaren har ofta tomma lokaler. En stor utmaning är därför tillsättning av resurser, budgetmässiga och personella, av samtliga inblandade. Förvaltning och polis har identifierat ett behov av att starta platssamverkan i Vällingby centrum. Precis som på Hässelby torg gör kriminalitet (narkotikaförsäljning) och missbrukare platsen otrygg, inte minst vad gäller SL-hallen vilken av polisen definieras som en öppen drogscen. Förvaltningen kommer därför ta kontakt med berörda aktörer i Vällingby centrum med ambitionen att starta platssamverkan under planperioden.

Stadens bolag och förvaltningar gör årligen risk- och konsekvensanalyser (RSA) enligt en fastlagd process. Utbrottet av coronaviruset COVID-19 har på allvar prövat förvaltningens förmåga att hantera en nationell, pågående kris där samhällsviktig verksamhet ska fortgå. Beredskapen har varit god och beredskapsplaner utifrån identifierade kritiska verksamheter i förvaltningens RSA har varit ett stöd i arbetet. Situationen är mycket allvarlig och samverkan centralt och lokalt i staden är en förutsättning för att klara det ansträngda läget och upprätthålla samhällsviktig verksamhet. Förvaltningen kommer därför undersöka om RSA framöver kan göras till vissa delar i samverkan med närliggande förvaltningar.

Kompetensförsörjning

Befolkningen i stadsdelsområdet ökar och därmed ökar också behovet av tjänster inom ramen för förvaltningens uppdrag. Förvaltningen behöver attrahera, anställa och behålla medarbetare med rätt kompetens samtidigt som god kvalitet ska upprätthållas och vidareutvecklas.

I början av 2020 hade förvaltningen 1 558 tillsvidareanställda medarbetare varav 86 procent kvinnor och 14 procent män. 264 medarbetare är i åldersintervallen 60-68 år, vilket innebär att minst 15 procent av förvaltningens medarbetare kommer gå i pension under den närmaste sjuårsperioden. Andelen medarbetare i åldern 60-68 år varierar mellan olika befattningar enligt nedan.

Befattning	Antal i åldern 60-68 år	Andel i åldern 60-
Barnskötare	29	<u>8%</u>
Biståndshandläggare	4	<u>8%</u>
Boendestödjare	7	<u>19%</u>
Enhetschef	7	<u>35%</u>
<u>Bitr</u> enhetschef	3	<u>9%</u>
Rektor förskola	2	<u>20%</u>
<u>Bitr</u> rektor förskola	4	<u>25%</u>
Förskollärare	34	<u>16%</u>
Sjuksköterska	5	<u>22%</u>
Socialsekreterare	10	<u>7%</u>
Undersköterska	30	<u>15%</u>
Vårdare	20	<u>23%</u>
Vårdbitråde	20	<u>27%</u>

De kommande årens pensionsavgångar bidrar till ett stort rekryteringsbehov av framför allt chefer, rektorer och förskolelärare men även vårdare, vårdbiträden, sjuksköterskor och boendestödjare är yrkesgrupper som har stora pensionsavgångar. Även om antal och andel medarbetare i åldern 60-68 år i gruppen förskolelärare ligger något lägre är det fortfarande en relativt hög andel som snart går i pension. En relativt hög personalomsättning och det svåra rekryteringsläget innebär en utmaning i fråga om att trygga personalförsörjningen. Dock har personalomsättningen minskat under 2019 samtidigt som förvaltningen ser att tillsättningar av vakanta tjänster är enklare än tidigare. Detta till trots kommer rekryteringsbehoven vad gäller förskolelärare att vara mycket stora under lång tid framöver.

Inom äldreomsorgen är pensionsavgångarna relativt stora. I dagsläget finns en viss övertalighet avseende undersköterskor och vårdbiträden och personalomsättningen är också relativt låg i dessa verksamheter. Bedömningen är därför att rekryteringsbehoven under den närmaste treårsperioden är relativt små. Däremot kommer det under planeringsperioden finns ett rekryteringsbehov av sjuksköterskor då en stor andel av förvaltningens sjuksköterskor förväntas gå i pension under de kommande åren.

Läget avseende rekrytering av socialsekreterare och biståndsbedömare har förbättrats sedan början av 2019, då det är fler kvalificerade sökande till tjänsterna och bemanningskonsulter används i låg grad. Förvaltningen bedömer därför att kompetensförsörjningen under planperioden kommer att vara tillfredsställande.

Inom befattningarna vårdare, vårdbiträden och boendestödjare har förvaltningen en förhållandevis stor andel medarbetare i åldersgruppen 60-67 år. Det innebär att det kommer finnas ett

löpande rekryteringsbehov inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri under planeringsperioden.

Närvarande ledarskap och medarbetarskap

Ett närvarande ledarskap är en viktig framgångsfaktor för att säkra kompetensförsörjningen och hälsosamma arbetsplatser. På en sådan arbetsplats arbetar förvaltningens chefer aktivt med att stödja medarbetarna i att utveckla och omsätta idéer och förslag till konkreta verksamhetsförbättringar. Förvaltningens arbete med att stärka chefers kompetens och förutsättningar för sitt chefsuppdrag kommer fortgå och prioriteras under planeringsperioden. Cirka 23 procent av förvaltningens chefer inom olika nivåer är i åldersintervallet 60-67 år vilket kommer föranleda successionsplanering för dessa.

Ytterligare steg kommer tas under planeringsperioden för att skapa bättre förutsättningar för ett närvarande ledarskap.

Genom att höja chefers kompetens inom arbetsgivarfrågor ökar deras möjligheter att skapa ett klimat på arbetsplatsen som präglas av god arbetsmiljö, delaktighet och initiativtagande. På en sådan arbetsplats arbetar förvaltningens chefer aktivt med att stödja medarbetarna i att utveckla och omsätta idéer och förslag till konkreta verksamhetsförbättringar. Ett aktivt medarbetarskap är grunden för god arbetsmiljö. Förvaltningen fortsätter arbeta för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare, biståndshandläggare, personal inom förskola. Arbetet bedrivs som en integrerad del av ordinarie verksamhet och följs löpande upp av avdelningschefer.

Arbetsmiljö och hälsa

Förvaltningens sjukfrånvaro har under 2017 och 2018 sjunkit markant från en högsta nivå på knappt 8,5 procent våren 2017 till 6,6 procent vid utgången av 2019. Under hela 2019 har den totala sjukfrånvaron legat förhållandevis stabilt kring 6,6 procent under hela året. För att vidmakthålla den positiva trenden kommer det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsätta att vara högt prioriterat under planeringsperioden.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns sjukfrånvaro är stor men har minskat från 5,9 procentenheter 2016 till 3,7 procentenheter 2019. De generella insatser som har genomförts för att minska sjukfrånvaron har i första hand fått en positiv effekt på minskad sjukfrånvaro bland kvinnor. För att skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro ska fortsätta att minska kommer förvaltning fortsätta med dessa insatser.

Innovation och effektiva arbetssätt

Det finns en stor potential i användandet av innovativa metoder och digitala hjälpmedel för att höja effektivitet och kvalitet i förvaltningens verksamheter. Under planperioden ska förvaltningen

arbeta för att kontinuerligt stärka kunskapen om samt användandet av sådana möjligheter. Två innovationssatsningar genomförs; Modell för tidigt socialt stöd inom socialtjänsten för barn och unga samt Integrations-satsningen.

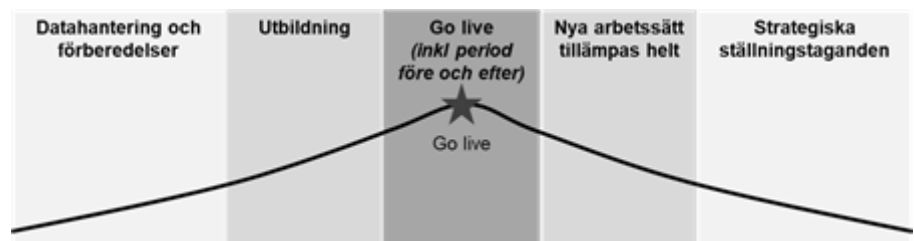
Under planperioden kommer de moderna arbetssätten och det digitala stödet för socialtjänst, Esset, att införas i etapper. Införandet av det nya digitala stödet ger enligt det centrala projektet möjlighet att etablera moderna arbetssätt och en förbättrad arbetsmiljö. Det förväntas ge medarbetare möjlighet till mindre administrationstid och mer tid till klientkontakt. Vidare förväntas kundportalen i Esset öka transparens och invånarupplevelse för brukare som där får tillgång till relevant och korrekt information.

För att på sikt kunna ta del av de möjliga vinsterna och effekterna av Esset och få ut maximal nytta av det digitala stödet behöver förändringar göras i arbetssätt och beteenden inom berörda verksamheter. Förvaltningen ser att det under planperioden kommer att krävas ett antal ställningstaganden och ett målmedvetet förändringsarbete för att uppnå detta. Förändringsarbetet och införandet av det digitala stödet kommer även att kräva resurser och förändringsledning på alla chefsnivåer i de olika införandefaserna. Det är i nuläget svårt att i siffror göra en bedömning av resursåtgång och kostnader men hur det kommer att fördelas under den kommande treårsperioden kan illustreras av bilderna nedan.

Omfattning av arbetsinsats för förvaltningen då flera införande pågår, utifrån aktuell tidsplan:

Omfattning av arbetsinsats för ett verksamhetsområdes införande:

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategi- och internservice

Hässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Agenda 2030

Agenda 2030 har 17 globala mål som spänner över många samhällsområden. Målen är antagna av FN och länderna har förbundit sig att till år 2030 tillsammans ha genomfört en samhällsförändring som leder till en ekonomiskt, social och

miljömässigt hållbar utveckling.

Arbetet för att nå de globala målen återspeglas i de utmaningar och prioriteringar som beskrivits för stadsdelsförvaltningens olika verksamhetsområden. Här sammanfattas i korthet sambanden mellan verksamhetsområdenas arbete och några av de mål som bedöms ha stark koppling till förvaltningens ansvarsområden.

Mål 1 - Ingen fattigdom, som utöver den ekonomiska dimensionen även omfattar bland annat brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet. Detta mål påverkas av de utmaningar och prioriteringar som beskrivits för bland annat arbetsmarknadsåtgärder, försörjningsstöd och förskola. Även förvaltningens arbete med trygghet och säkerhet har betydelse för målet.

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande: De förebyggande verksamheterna inom äldreomsorgen och fritidsaktiviteter för unga är exempel på verksamheter som har stor betydelse för att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar. Även förskoleverksamheten prioriterar hälsans betydelse vilket inkluderar kunskapen om hälsosam kost för ett framtida hållbart liv.

Mål 4 - God utbildning för alla: Förskoleverksamhet, skolsociala arbetssätt med mera stärker förutsättningarna för en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främjar livslångt lärande för alla.

Mål 5 - Jämställdhet: Förvaltningen arbetar för en ökad jämställdhet bland annat genom att aktivt försöka involvera flickor i den öppna fritidsverksamheten i högre utsträckning än vad som är fallet nu. Inom flera av våra verksamhetsområden vet vi också att det råder en ojämlik fördelning mellan könen bland de personer som är mottagare av våra tjänster och förvaltningen arbetar för att minska dessa skillnader. Förvaltningen kommer under planperioden intensifiera arbetet med att kartlägga skillnader och identifiera åtgärder som är verksamma för att minska sådana skillnader mellan kön som bidrar till bristande jämställdhet.

Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt vilket innefattar att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Inom försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder fortsätter arbetet med utmaningarna som ligger i att fler invånare ska ha sysselsättning och möjligheter till egen försörjning. Samtidigt har även det kontinuerliga arbetet med de egna medarbetarnas arbetsvillkor och arbetsmiljö bäring på detta mål.

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald: Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att stärka ekosystem och biologisk mångfald inom verksamheten för stadsmiljö och park.

Lag-/regelförändringar

En översyn av socialtjänstlagen och vissa av socialtjänstens uppgifter pågår för att få en lagstiftning som främjar effektiva och kunskapsbaserade insatser av god kvalitet inom befintliga ramar. Syftet med översynen är att utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter. Vidare ska socialtjänsten erbjuda behovsanpassade insatser med ett förebyggande och evidensbaserat perspektiv. I översynen av lagstiftningen ska även förtydliganden av barnrättsperspektivet göras liksom analyser av för- och nackdelar med att tillhandahålla insatser inom äldreomsorgen och övriga insatser riktade till äldre enligt en särslagstiftning istället för enligt socialtjänstlagen.

Från och med 2020 är barnkonventionen svensk lag och ska tydliggöra att barn har egna rättigheter samt hur vuxna ska använda barnkonventionen när de fattar beslut som rör barn. Enligt barnkonventionens artikel 4 och artikel 42 ska alla som arbetar inom socialtjänsten vara ansvariga för att prioritera, respektera, skydda och säkerställa barnets rättigheter i sitt arbete. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning ska vara barnrättsbaserade från det att vi tar emot en anmälan till dess att vi har kommunicerat beslutet till barnet och föräldrarna, samt vid verkställande av beslut och uppföljning. Ett barnrättsorienterat arbetssätt krävs även i de delar av socialtjänsten där barn berörs indirekt. Det är viktigt att vi ser barnet som rättighetsbärare där det åligger oss att ta ansvar för att prioritera, skydda, respektera och säkerställa barnets rättigheter. Socialtjänsten kommer fortsatt arbeta aktivt för att säkerställa att de fyra artiklarna i konventionen som utgör grundläggande och vägledande principer alltid ska beaktas i alla frågor som rör barn

Integrationsinsatsning

Under juli 2019 genomfördes en enkätundersökning på fem SHIS-boenden i stadsdelsområdet med en svarsfrekvens på 87 procent. Vid undersökningen framkom att 37 procent av de svarande saknade kontakter med redan etablerade i samhället. Majoriteten svarade att de hade ett behov av stöd med att söka bostad. Under 2020 kommer ett nytt boende för 200 nyanlända starta i stadsdelsområdet. En prioritering är att i ett tidigt skede påbörja etableringen av denna målgrupp.

Antalet nyanlända som går ur etableringen och kommer vara tvungna att flytta från anläggningsboenden, beräknas till sammanlagt 257 hushåll under planperioden, varav 56 hushåll är barnfamiljer. Förvaltningen ser att detta även kan komma att påverka antalet hemlösa i stadsdelsområdet varför denna målgrupp kommer att prioriteras.

Förvaltningen har i integrationsarbetet hämtat inspiration från Kanadas etableringsmodell där civilsamhället har en central roll

tillsammans med personer som själva har invandrat. Kanadas modell utgår från ett holistiskt angreppssätt med välkomstcenter där all information ska finnas under ett tak. Förvaltningen har, med inspiration från modellen, startat en mötesplats för integration av nyanlända, där civilsamhälle, redan etablerade personer och förvaltningens egen personal finns som en kunskapsresurs. Syftet är att i ett tidigt skede ge stöd utifrån det behov som den nyanlända har. Prioriteringen är således att under planperioden ha ett utökad samarbete med civilsamhället och med etablerade personer, med syfte att underlätta för de som är i etablering att lära sig svenska och för att kunna erbjuda arbetslivserfarenhet i form av extratjänster. Kontakter med redan etablerade personer är viktig för de nyanländas kunskap om hur de kan lösa bostadsfrågan efter etableringsperioden. Förvaltningen ska även samverka med det lokala näringslivet kring integrationsfrågor för bland annat nyanlända.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Budgetramarna för 2021 och 2022 är antagna av kommunfullmäktige i samband med beslutet om budget 2020. Ramarna utgår ifrån de prestationer som var aktuella våren 2019. Budgetramen för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är marginellt justerad under planeringsperioden, prestationsförändringar undantagna, vilket grundar sig på antaganden om allmänna effektiviseringskrav då kompensation för kostnadsökningar till följd av lönerörelse, hyreshöjningar med mera inte ges.

Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter. Arbetet inriktas på kostnadssänkande insatser med bibehållen kvalitet, fortsatt minskning av sjukfrånvaron och effektivisering av lokalutnyttjande.

Anslag (mnkr)	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022
Kostnader(+)	2 023,6	2 036,8	2 053,5
Drift och underhåll	2 009,4	2 022,6	2 039,3
Avskrivningar	13,2	13,2	13,2
Internräntor	1	1	1
Intäkter(-)	-58,9	-58,9	-58,9
Stadsdelsnämnd netto	1 964,7	1 977,9	1 994,6
Förändring		13,2	16,7
Befolkning (Sweco)	77 716	78 019	78 264
Nettokostnad per invånare, kr	25 586	25 450	25 566

Bokslutet för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd 2019 visade efter resultatdispositioner ett överskott om 0,3 mnkr jämfört med budget. Förvaltningens nettoomslutning för 2020 avseende driftverksamheten uppgår till 1 964,7 mnkr vilket är en ökning med

13,5 mnkr (+0,7 procent) jämfört med justerad budget 2019. Plan för 2023 är densamma som för 2022.

I förvaltningen arbetade i början av 2020 1 558 månadsanställda medarbetare och personalkostnaderna utgör cirka 42 procent av nämndens bruttokostnader och motsvarar cirka 967 mnkr. Kostnader för köp av verksamhet utgör cirka 37 procent motsvarande cirka 840 mnkr och bruttolokalkostnaderna för hyror och underhåll cirka 7 procent vilket motsvarar cirka 158 mnkr.

Under åren 2020-2022 beräknas kostnadsökningarna överstiga kommunfullmäktiges plan. Detta medför krav på kostnadseffektiviseringar med cirka 30 mnkr per år för bland annat lönekostnadsökningar och övriga kostnadsökningar, under förutsättning att pris- och löneökningarna inte överstiger 2,0 procent de kommande åren.

3.1 Drift

Nyanlända, inklusive ensamkommande barn och ungdomar
Förvaltningen ser ett fortsatt stort behov av insatser inom individ- och familjeomsorg för nyanlända invånare vilket förväntas medföra kostnadsökningar.

Antalet personer i behov av ekonomiskt bistånd kommer att öka under den kommande planperioden om nyanlända personer inte lyckas etableras på bostads- och arbetsmarknaden under etableringsperiod. Vidare medför anhöriginvandring ofta behov av större bostad som inte kan tillgodoses på egen hand, vilket i sin tur medför ökade kostnader för boendelösningar.

De statliga bidragen i form av generalschablon kommer under planperioden att minska kraftigt för att i stort fasas ut under 2022. Förvaltningen ser en osäkerhet kring hur länge det finns möjlighet att återsöka kostnader förknippade med flyktingmottagande och hur detta kommer påverka det framtida ekonomiska utfallet.

Förskola

Befolkningsprognosen för åldrarna 1-5 år visar att antalet förskolebarn kommer minska under planperioden. Därefter prognosticeras en långsam ökning fram till 2028, för att därefter minska igen fram till 2040. Antalet inskrivna barn sjönk redan under 2019.

För närvarande planerar och bygger förvaltningen flera förskolor. På sikt kan gamla och slitna lokaler avvecklas. Detta kan innebära höga kostnader för avveckling men även högre kostnader för nyproduktionen. Detta ska finansieras av förskoleschablonen.

Förvaltningen ser en utmaning vid starten av nya förskolor då det inledningsvis är färre barn i grupperna på grund av inskolningar. Detta får till följd att lokalytan per barn ökar, vilket gör att nämnden får en lägre ersättning för hög hyra. Denna ersättning räknas fram

när barnen skrivits in och täcker inte personalkostnader för förberedelserna inför uppstarten.

Vid nyetablering av förskolor i ett stadsutvecklingsområde bör stadsdelsnämnden kompenseras för kapitalkostnaderna (avskrivning och räntor) vid investeringar i inventarier som uppkommer vid starten. Idag ska respektive nyetablerad enhet inrymma kostnaderna vilket medför att nyetablerade enheter har svårt att nå en budget i balans. Kostnadsökningarna medför krav på effektiviseringar inom samtliga verksamheter.

Arbetet inriktas på fortsatt minskning av sjukfrånvaron och ett effektivt lokalutnyttjande. Under planperioden kommer arbetet med att effektivisera rutiner och processer att fortsätta.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen är ett prioriterat verksamhetsområde som sedan flera år inte klarat den ordinarie verksamheten inom tilldelad budgetram. Att hålla givna budgetramar kommer att vara en fortsatt utmaning för verksamhetsområdet under den kommande treårsperioden. Kostnaderna för jourhem samt konsulentstödda familjehem kan öka då rekrytering av familjehem är en stor utmaning.

Ekonomiskt bistånd

Försörjningsstödet ökar och förvaltningen kan se att antalet bidragshushåll ökar, bland annat på grund av biståndstagande nyanlända personer som efter avslutad etableringsperiod saknar egen försörjning. Antalet ensamkommande unga som studerar på gymnasiet har också ökat. Den framtida omfattningen och kostnaden för dessa insatser är svårt att prognostisera men förvaltningen ser inga tecken på en minskning utan tror på en fortsatt stigande kostnadsutveckling.

Äldreomsorg

Antalet äldre över 65 år prognostiseras öka under planperioden, ökningen sker framförallt i åldersgruppen 65-69 år. Även i åldrarna 75-79 år samt i målgruppen över 80 år förväntas en ökning ske efter tidigare nedåtgående trender. Behovet av hemtjänst antas därmed öka samtidigt som behoven av kvalitetsförbättringar där är stora.

Tillgången på antalet platser i vård- och omsorgsboende inom stadsdelen överstiger behovet. Befolkningsutvecklingen över 80 ökar något men inte i den utsträckning som förvaltningen har platser inom vård- och omsorgsboende. Detta medför successivt lägre beläggningsgrad för utförarenheterna som får svårt att balansera sin budget, vilket kan innebära ökade kostnader. Förvaltningen behöver se över om det finns andra målgrupper för den här typen av platser.

Budgethållningsåtgärderna består bland annat av att fortsätta att intensivifiera individuppföljningen för att säkerställa att rätt insats beviljas till rätt person och att antal utförda hemtjänsttimmar

stämmer med antal beviljade timmar.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen ser fortsatt höga kostnader inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. En orsak är dyra placeringar utanför LOV på grund av brist på lämpliga boenden som motsvarar brukarnas behov.

En annan orsak är att försäkringskassan är fortsatt restriktiv i sina bedömningar när det gäller beviljande av personlig assistans, vilket medför en förskjutning av insatser till kommunen och därmed ökade kostnader för förvaltningen. Ett förslag på ny LSS-lagstiftning har lagts av regeringens utredare men en osäkerhet råder fortfarande kring om förslaget kommer att genomföras samt effekter av en eventuell lagförändring.

Det vore önskvärt att resurstilldelningen ses över för personlig assistans eftersom detta ska inrymmas i den fasta delen i budgeten för det här området och redan idag är det underskott och ekonomin går inte ihop.

Turbundna resor

Förvaltningen ser fortsatt höga kostnader inom området turbundna resor vilket beror på ett dyrt ramavtal samt svårigheter med samåkning.

Kostnader för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att de i stor utsträckning är kopplade till att brukarna har insatser såsom daglig verksamhet. Det vore därför en lösning om anslag avseende persontransporter fördelades via det rörliga anslaget.

Ersättningsystemet för grupp- och servicebostäder

Förvaltningen anser att ersättningsmodellen för grupp- och servicebostäder inte speglar det personella stöd som vissa individer är i behov av. Behov och diagnoser hos målgruppen är komplexa och ofta finns en kombination av psykiatriska och neuropsykiatriska diagnoser samt missbruk. Ersättningen utgår i hög grad från fysiska behov och tar inte tillräcklig hänsyn till psykiska behov hos målgruppen. Psykiska behov hos enskilda individer är ofta resurskrävande och kan medföra behov av dygnetruntbemanning.

Drift stadsmiljö

Befolkningsutvecklingen leder till ökad belastning på befintliga park- och grönområden med större behov av upprustning av lekplatser och parkanläggningar samt belysning och tillgänglighetsanpassning. Detta medför såväl ökade investeringskostnader som ökade driftskostnader

Kapitalkostnader

Med anledning av ökade investeringar i parker kommer kapitalkostnaderna att öka med cirka 1,6 mnkr under planperioden. Dessa kommer stadsdelsnämnden begära budgetjusteringar för.

3.2 Investeringar

Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning. Projekten har prioriterats i samråd med trafikkontorets stadsmiljögrupp och prioriteringar har gjorts med den lokala parkplanen samt den lokala utvecklingsplanen som underlag. Kompletterande underlag per investeringsprojekt har lämnats i särskild ordning till trafikkontoret.

Projekt (mnkr)	2020	2021	2022	
Strandbaden		4,0	4,0	
Utveckling av strandpromenaden Strandliden	1,6	2,0		
Gestaltningprogram och utveckling av Starboparken		1,0	3,5	
Utveckling av Melonparken	5,9	0,5		
Asfaltering av gång- och cykelvägar		2,0	2,0	
Gångväg i trä, Riddersvik				
Investeringar med nycklade medel	9,2	9,2	9,2	
Trygghetsinvesteringar	1,9			
Summa stadsmiljöprojekt	18,6	18,7	18,7	
Maskiner och inventarier	2,9	2,9	2,9	
Totalt	21,5	21,6	21,6	

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Lokalförsörjningsplanen beskriver nämndens lokalsituation med avseende på bland annat kapacitet, prognoser och planerad utbyggnad. Enligt stadsledningskontorets anvisningar skall därutöver särskild redovisning göras av behovet av utbyggnaden av omsorgslägenheter, samt effektiviseringsmöjligheter avseende nämndens administrativa lokaler.

4.2 Pedagogisk verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2020

Information om befintliga förskolelokaler återfinns i bilagan, flik 1. Befolkningsprognosen visar att det totalt för hela stadsdelsområdet förväntas en minskning av antalet barn i åldern 1 - 5 år med cirka 2,2 procent mellan år 2019 - 2023. Den största minskningen

förväntas i planområde Hässelby gård med 12,9 procent och den största ökningen prognosticeras i planområde Vinsta med 11,7 procent. En dialog har påbörjats med utbildningsförvaltningen om skolans behov av lokaler.

Under 2020 kommer förvaltningens två avdelningar för funktionsnedsatta barn att samlokaliseras i den nya förskolan kv Blågull, Kaprifolvägen 12 i Hässelby där två avdelningar förses med golvvärme för att öka både barnens och personalens komfort.

Lokalerna på Olle Engkvists väg 12 i Hässelby kommer att frånträdas under 2020 då förvaltningen inte kan ha evakueringslokaler ståendes tomma.

4.2.2 Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Befolkningsprognosen visar att det totalt för hela stadsdelsområdet förväntas en minskning av antalet barn i åldern 1 - 5 år med cirka 2,2 procent mellan år 2019 - 2023. Den största minskningen förväntas i planområde Hässelby gård med 12,9 procent och den största ökningen prognosticeras i planområde Vinsta med 11,7 procent. En dialog har påbörjats med utbildningsförvaltningen om skolans behov av lokaler. En översyn av förskolans alla lokaler pågår och målet är att kunna möta det minskade barnplatsbehovet med omstruktureringar av verksamheter för att ha så få tomma förskoleplatser som möjligt. Stadsdelsområdet har i dagsläget en inskrivningsgrad på 93,9 procent av barnen i åldrarna 2-5 år. I stadsdelsområdet finns det en betydande fysisk barriär i form av Lövstavägen. Det är dock inte helt lätt att bedöma i vilken omfattning Lövstavägen är en fysisk barriär i praktiken eftersom det är ganska väl försett med gångbroar, gångtunnlar och övergångsställen med trafikljus. Vägen i sig utgör dock ofta gräns för områden med olika socioekonomisk status vilket i sig verkar utgöra gränser.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Under 2021 planeras rivning av förskolan Futurum på Solleftegatan 10 i Vällingby (2 avdelningar) på grund av teknisk uttjänhet, den planeras ersättas med en 3-avdelnings förskola enligt SISAB UPP (utbytesprogrammet). Detta innebär utöver en utökning med en avdelning (18 platser) också moderna lokaler. Även förskolan Renfanan på Renfanegränd med fyra avdelningar planeras att rivas och ersättas med en modern 4-avdelningsmodulförskola enligt SISAB UPP.

Under 2021 kan viss omflyttning av förskoleverksamheter förekomma för att nå en bättre nyttjandegrad på de nyaste förskolorna.

2022 påbörjas arbetet med uppförandet av en ny Framtidens förskola invid Björnbodaskolan. Den nya förskolan (8 avdelningar, 144 barn) kommer dels ersätta förskolan Juvelen på Skogsnävegränd 16 (4 avdelningar) vars tillfälliga bygglov upphör att gälla 2022, dels ge området ett tillskott på 72 platser (4 avdelningar) vilket kommer att behövas då staden avser att bygga längs med Björnmossevägen.

I det nya bostadsområdet Riddersvik kommer en Framtidens förskola med åtta avdelningar (144 barn) att uppföras, preliminär byggstart 2022 med inflyttning 2023.

I Smedshagen planerar fastighetsbolaget Wallfast att förtäta med cirka 400-500 bostäder vilket ökar behovet av förskoleplatser i området. En förskola med 6 avdelningar (plats för 108 barn) planeras att börja byggas när bostadsbyggandet väl startar. I nuläget ligger projektet still men bedömningen just nu är att byggnationen kan påbörjas under 2022-23 med inflyttning i de nya förskolelokalerna ett år senare.

Hässelby Värmeverksområdet i Hässelby Strand kommer att bebyggas när värmeverket har flyttats till Lövsta, beräknad byggstart i området är 2025/26. Antalet planerade lägenheter är cirka 1500 vilket innebär ett behov av nästan 400 nya förskoleplatser (22 avdelningar). Stadsdelsförvaltningen har anmält behovet till exploateringskontoret och lokalytor i de två nedersta våningarna av tre flerfamiljshus kommer vara avsedda för förskoleverksamhet. Beslut om kommunal respektive enskilt driven förskola föreligger ännu inte.

Platsbehoven för de olika projekten har tagits fram med stöd av Swecos befolkningsstatistik, kommunikation med exploateringskontoret samt jämförelser med förvaltningens kösituation för respektive område.

4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

I nuläget är det svårt att ha en uppfattning om behov av förskoleplatser utöver det underlag som Sweco lämnar i sin befolkningsstatistik. Under 2020 påbörjas planarbetet för Vinsta industriområde och hur många bostäder som kommer att byggas där och i sin tur generera ett behov av förskoleplatser är svårt att sja om idag. Behovsanalysen kommer att ske på samma sätt som nu, med stöd av Swecos befolkningsstatistik, dialog med Exploateringskontoret samt förvaltningens egen barnomsorgskö. Byggstart i Vinsta antas för närvarande bli tidigast 2026, troligtvis blir det några års saneringsarbeten och infrastrukturarbeten innan byggnation och förskolor kan påbörjas, sannolikt något in på 2030-talet.

Idag finns ingen kännedom om fördelning mellan kommunal eller enskilt driven/fristående verksamhet.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

I nuläget föreligger inga planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden.

4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2020

Hänvisar till flik 6 i bilagan.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

2023 kommer Strandens förskola Aprikosgatan 1 behöva avveckla sin verksamhet då det skall uppföras flerfamiljshus på förskolans tomt. Verksamheten har 70 barn inskrivna, dessa beräknas kunna beredas plats inom den kommunala barnomsorgen. Behov av ersättningslokaler har anmälts till exploateringskontoret och sådana kommer uppföras i form av lokaler i bottenvåning av flerfamiljshus. Sannolikt blir det fortsatt drift i enskild/fristående regi.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2020

Länka till tabell 1 Befintliga lokaler

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Planerade lokalförändringar för år 2021-2030 (första planeringsperioden)

I nuläget finns det inte några planerade lokalförändringar för förvaltningen då förvaltningen under 2018-2019 genomlyst lokalbeståndet och gjort effektiviseringar i form av samlokalisering av verksamheter och uppsägningar av lokaler som på grund av nedläggning av verksamheter inte längre behövs.

Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden)

I nuläget finns inte kännedom om några planerade lokalförändringar för förvaltningen mer än att det kommer uppstå ett behov av fler förskolor i det kommande detaljplaneområdet Vinsta. Förvaltningen följer detaljplanarbetet och kommer arbeta enligt de rutiner som finns idag och eventuella nya rutiner för att tillse att platsbehovet täcks.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Nya förskolor medför betydande ökade hyreskostnader. Förvaltningen ser en risk för förhöjda kostnader för förskolelokaler i Hässelby värmeverksområdet då exploateringskontoret valt att föreskriva förskolor inrymda i bottenvåningen på flerbostadshus framför att SISAB får uppföra fristående förskolebyggnader. Förskjutningen mot att bli mer beroende av de privata bostadsrättsföreningarnas vilja att ha ett långvarigt hyresförhållande med staden innebär även risk för att på tämligen kort varsel bli uppsagda från lokalerna. Detta riskerar att inträffa om bostadsrättsföreningen önskar ändra användningen av de lokaler som förvaltningen förhyr, vilket resulterar i att förvaltningen måste söka nya verksamhetslokaler vilket i sin tur medför ökade kostnader. Även det faktum att kommunfullmäktige har beslutat att de kommunala bostadsbolagen ska ha nya principer för hyressättning av förskolelokaler innebär att befintliga hyresavtal succesivt kommer att övergå till marknadshyror, vilket i praktiken innebär högre hyresnivåer för förvaltningen.

4.4.2 Samverkan

En strategisk arbetsgrupp (bestående av utvecklingsstrateg, lokalstrateg och köhandläggare) ser kontinuerligt över lokalbeståndet, nybyggnationer samt prognoser för framtida barnunderlag och tar fram beslutsunderlag för avdelningschefen för förskolan. Dessutom möts representanter från lokal- och förskoleverksamhet med SISABs förvaltningsområdeschef minst sex gånger per år och diskuterar lokalförsörjningen inom stadsdelsförvaltningen. Vid behov har förvaltningens lokalverksamheten kontakt med de övriga fastighetsägarna som stadsdelsförvaltningen hyr förskolelokaler av. Inom staden samverkar förvaltningen med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret vid alla nya detaljplaner för att tillse att erforderligt antal förskoleplatser tillskapas. Vid behov sker även samverkan med utbildningsförvaltningen.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Redovisas i bilagan, flik 5.

5 Övriga redovisningar

Hänvisar till bilagd excel-fil för information.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2020-04-07